

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposke ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Naši notranji problemi in JRKD

IZ GOVORA MINISTRA GOSPODA IVANA PUCLJA.

»Tiste običajne vsakdanje in nam vsem znane človeške napake, s katerimi smo vsi obremenjeni, so največja ovira vsakega napredka v javnem življenju. Človek je človek in kakršen je doma med štirimi stenami, takšen je tudi na ulici. Tudi če ga postavite v politiko, ponese seboj svoje napake iz vsakdanjega življenja. S temi besedami je pričel na nedeljskem shodu JRKD svoj govor gospod minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj in orisal nato vso napačno politiko tistih, ki stoje ob strani, namesto da bi pomagali graditi in ustvarjati, kakor tudi onih, ki prvim verujejo in nasledajo. Toda naj se zgodi kar hoče, naj opozicijski stoje ob strani in njihovi pristaši verujejo v spremembe, eno je gotovo: **povratka v staro stanje ni več. Prepričani in bolešne strasti starih strank so privedle na rob propada našo državo, in če bi se bilo to samo malo nadaljevalo, bi bila razpadla. Za kar je bilo žrtvovanih na milijone življenj najboljših sinov našega naroda, to se ne more porušiti. Zato je vsako tako delovanje in pričakovanje samo izguba časa in slabljenje nove fronte, ki bo zato rabila sicer nekaj daljšo dobo za izvedbo svojih nmenov, a izvedla jih bo.**

Ze dosedanje delo novega parlamenta in vlade je pokazalo, da je dobro. Nista sicer še dosegla vsega, ker to ni mogoče, moreta pa biti skupaj z vsem narodom z njim zadovoljna. Vlada se je trudila in tudi dosegla, da je zmanjšala državne izdatke in bo tako storila še v bodoče. »Vse naše delovanje,« je nadaljeval gospod minister, »je usmerjeno na to, da bi se čim bolj omilile posledice krize. Zakon o razdelitvi kmetov je dal trenutno olajšanje, da ni bilo eksekucij, a sedaj je pred nami nov zakonski nacrt, o katerem je obširno razpravljali tudi banovinski odbor naše stranke. Ta zakon bo nesporno pomagal vsem tistim, ki se hočejo s trudom svojih rok rešiti dolgov, v katere so zabredli brez lastne krivde. Pred nami je tudi zakon o občinah, ki je izrednega pomena, saj bo v močnih in velikih občinah lahko ljudstvo mnoga vprašanja reševalo doma. Na dnevnem redu je nadalje nacrt o dekoncentraciji državne uprave. Vsi veste, da je zlasti bivša SLS celih 12 let udarjala na velik boben, da bo dala avtonomijo. Kaj prav za prav pomeni ta »avtonomija«, do danes ne vemo, ker tega niso nikoli razložili. Po njihovih agitatorskih frazah bi bilo to mleko in med, nekaj kar bi čez noč vse rešilo. Mi pa hočemo razbremenitev državne uprave, prenos velikega delokroga na banovine, okraje in občine. Mi pa hočemo zadeve brž reševati. Ali ni tragika usode, da danes ko ustvarjamo to »avtonomijo«, tistih gošpov, ki so celih 12 let podžigali strasti, ni zraven, da nbičje pomagati, ko ustvarjamo v resnici in v pametni obli-

ki to, kar so oni neprestano samo obljubljali.

»Križa ni samo v naši državi,« je nadaljeval g. minister Pucelj, »ampak je kakor povodenj, ki se ne ustavi na mejah posameznih parcel in poplavi vse. Če vam zato kdo pravi, da bi jo lahko rešili, če bi prišel na vlado, mu lahko mirno odgovorite, da je slepar. Če bi se s spremembo vlade mogla odpraviti križa, bi to v Angliji vsak dan dvakrat poskušali in v Ameriki, Nemčiji, Franciji in pri vseh drugih narodih. Toda s tem se križa ne da rešiti, nasprotno s tako agitacijo, z vzbujanjem nezaupanja, z ubijanjem dobre volje za delo, se križa še povečuje. V nadaljnjih izvajanjih je g. minister podrobno našteval in pojasnjeval razne ukrepe, ki jih je podvzela vlada za olajšanje gospodarske in socialne stiske. Na primerih iz svojega resora socialne politike je pokazal, kako izredne važnosti in velike koristi je tudi podrobno administrativno delo. Omenil je med drugim, kako se mu je posrečilo pomiriti in zediniti veliko invalidsko organizacijo. Danes je invalidska organizacija konsolidirana in ima zopet voljeno upravo. Invalidom so bili letos izplačani zaostanki iz prejšnjih let, od česar je odpadlo na dravsko banovino 900.000 Din. 31 invalidom iz Slovenije je bila izplačana odkupnina v znesku skoro pol milijona dinarjev, nadaljnjih 21 je že odobrena v znesku 284.000 dinarjev. Za izplačilo redne invalidnine je do danes odobreno finančni direktiji v Ljubljani nad 9 milijonov. Velike zneske je dravska banovina prejela iz socialnega ministrstva v obliki podpor, milijonske vsote pa v obliki brezobrestnih posojil iz raznih fondov. Med gladojuče prebivalstvo je bilo v dravski banovini brezplačno razdeljeno 70 vagonov koruze in 28 vagonov pšenice, poleg tega pa je bilo izdanih več sto brezplačnih ali polovičnih prevoznih za hrano.

G. minister je naštel še več drugih svojih ukrepov za olajšanje bede in za izboljšanje socialnega položaja. Dotaknil se je tudi problema stanovanjske zaščite, ki je zelo kompliciran, ker so stališča interesentov v ostrem nasprotju in ker so razmere skoro v vsakem kraju drugačne. Zato je v ministrskem svetu prevladalo mnenje, naj se da banom zakonsko pooblastilo, da lahko vsak uredi stanovanjsko vprašanje za svojo banovino. »Zahtevate trdnih je zaključil g. minister svoj govor. JRKD zbira v svojem okrilju vse poštene in dobro misleče ljudi, ne tiste, ki zabavljajo, nego tiste, ki hočejo delati. Organizirajte se, bodite v krajevnih organizacijah dobri in marljivi, tu zabavajte, tu zahtevajte, in tu kritizirajte. Čim več boste zahtevali, tem več boste dosegli. Ne vse, a mnogo se da doseči pri ali slej. Posameznik ni nič. Čim pa se združimo v veliko močno, nepremagljivo silo,«

električnimi kablom 46 eksplozivnih nabojev, ki so bili zvezani s posebnimi vžigalniki. Če bi se bil ta atentat posrečil v celoti, bi bil Berlin ostal v popolni temi in bi bili ostali brez toka tudi vsi obrati in prometna sredstva. Mladenci, ki je prijavil nameravani atentat, zatrjuje, da je slučajno opazil več ljudi, ki so kopali na progi in je bil takoj prepričan, da nameravajo razdeljati progo. Zato je zadevo nemudoma prijavil, ne da bi poprel pogledal, kaj pravzaprav neznanci počneli na progi. Policija je uvedla strogo orelskavo.

Preprečen atentat na elektrovod

BERLIN, 10. novembra. Smoči je bil po naključju odkrit nameravani atentat na velik električni vod, ki dovaja električni tok iz premogokopnega ozemlja Schornowitza v Trattenboru do Berlina. Okrog 11. ure zvečer je sporočil neki mlad človek policijski postaji v Karlschorstu, da so na progi v Buscheide razdeljane tračnice. Takoj je odšla tja komisija, ki je ugotovila, da tračnice sicer niso razdeljane, pač pa je bilo naidenih pod

Komunistična revolta v Ženevi

NASTOPITI JE MORALO VOJAŠTVO S STROJNICAMI. DOSLEJ 18 MRTVIH IN OKOLI 50 RANJENH. VELIKO VZNEMIRJENJE.

ŽENEVA, 10. novembra. Včeraj zvečer je nastala v Ženevi tako ogromna rabuka, kakor je sploh ne pomnijo. Nacionalisti so zborovali v bližini palače Društva narodov. Ker se komunistom ni posrečilo doseči prepovedi tega zborovanja, so v veliki množici navallili proti poslopiju zborovanja. Komunisti so predrlj policijske kordone, podrlj na tla službojoče stražnike ter nato vdrli s truščem v dvorano, kjer so pričeli pretepati navzoče občinstvo. Policija je bila brez vsake moči, nakar so poslali po vojaštvo. Komunisti so bili tako razjarjeni, da so pričeli trgati vojakom puške iz rok ter jih pobijati na tla. Ko je bilo vojaštvo že obkoljeno, je dal poveljnik povelje za streljanje s strojnicami. Že po prvi salvi se je zgrudilo 15 mrtvih in okrog 50 težko ranjenih. Nastala je strahovita panika. Vojaštvo je takoj pričelo patrolirati z oklopnimi avtomobili po mestu ter je predvsem zavarovalo palačo Društva narodov, ker so se raznesle vesti, da hočejo komunisti vprizoriti napad na to pa-

lačo, ki je sedaj zavarovana z močno vojaško posadko in strojnicami.

ŽENEVA, 10. novembra. Policija je v teku noči in današnjega dopoldneva aretirala okoli 200 komunistov. Da prepreči nadaljne spopade, je začasno pozaprla tudi vse voditelje socialistov in komunistov. Vse mesto je silno vznemirjeno in napetost je uprav nepopisna. Davi so se razširile vesti, da bo v Ženevi nastala splošna stavka. Predsedstvo socialistične stranke je interveniralo pri vladi, najta-kolj odpokliče iz Ženeve vojaštvo, odstrani poveljnika, ki je dal povelje za streljanje in suspendira šefa policije. Vlada pa je odgovorila na to zahtevo s tem, da je poklicala v Ženevo še en polk pehote in bataljon narodne garde.

Identiteta mrtvih še ni ugotovljena. Dopoldne so v bolnišnici umrli še 3 ranjenci, dočim jih 17 umira. Večinoma so ranjeni v glavo, prsa in trebuh. Med ranjenci je tudi več tujcev in nedolžnih radovednežev.

Po Rooseveltovi zmagi

DEMOKRATI DOBILI V SENATU ŠE 25 MANDATOV. RAZMERJE V ZBORNICI. ODMEV V PARIZU IN LONDONU.

NEWYORK, 10. novembra. Po zadnjih uradnih poročilih so dobili demokrati v senatu še 25 mandator, tako da se je dvignilo njihovo število na 56, dočim so dobili republikanci le še 4 in jih imajo sedaj 34. V kongresu je že sedaj 241 demokratov in le 78 republikancev, dočim je usoda 115 mandator še neodločena. Uradno štetje je ugotovilo 17,5 milijonov glasov za Roosevelta in 12,3 za Hooverja.

Predsednik Roosevelt je imel včeraj v radiju govor, v katerem se je zahvalil ameriškemu ljudstvu za zaupanje in izvolitev. Volilni uspeh je mnogo večji kakor stranka sama in presega njene

moči. To je najboljši dokaz nacionalne moči liberalne ideje, dokaz več, da se z dobro zasnovanim programom lahko vpliva na obnovo države.

PARIZ, 10. novembra. Listi razpravljajo o izidu volitev v Ameriki in naglašajo, da je Roosevelt zelo simpatičen predsednik. Roosevelt ima iste koncepcije kakor Wilson. Ker bo Young postal zakladni kancelar, se bo dalo sporazumno rešiti vprašanje dolgov.

LONDON, 10. novembra. Zmaga Roosevelta je napravila v Angliji dober utis. Agleska vlada se bo v kratkem obrnila z demaršo na ameriško radi ureditve vojnih dolgov.

Fašistični teror v Sofiji

SOFIJA, 10. novembra. Sofijski listi, v prvi vrsti opozicijski, objavljajo podatke o organiziranem terorju, ki ga izvajajo fašistični visokošolci in srednješolci nad dijak, ki so njihovi politični nasprotniki. Na iniciativo neklih vladnih krogov so se ustanovile »Omladinske nacionalne legije«, ki kažejo svojo delavnost vsak dan s spopadi na sofijskem vsučilišču. Ob tej priliki piše opozicijski »Mir«: »Ko je država, izražena v takozvanem Narodnem bloku, prenehala z oznanjem vere, da je narodna straža, so se pojavile organizacije, ki se dajo prostovoljno najemati za ulogo narodnih braniteljev. Nacionalistični dijak hočejo vladati na vsučilišču. Omladinske nacionalne legije so se pojavile tudi že na gimnazijah.«

Možnost parlamentarne vlade v Nemčiji

BERLIN, 10. novembra. V zvezi s predvčerajšnjim govorom državnega kancelarja von Papena na banketu zastopnikov tujega tiska pišejo listi o možnosti sodelovanja sedanjega kabineta z novim parlamentom. Papen je namreč v svojem govoru izjavil, da stremi po pravi

nacionalni koncentraciji brez ozira na osebna vprašanja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da sedaj ni važno, kaj bo ukrenil von Papen, temveč kaj namerava Hindenburg. Samo državni predsednik bo odločil, če se bo sledilo vzgledu in običajem vseh parlamentarnih držav, to je, če se bo predvsem poveril mandat za sestavo nove vlade voditelju najmočnejše parlamentarne stranke. »Berliner Tageblatt« meni, da nemški nacionalci niso naklonjeni sodelovanju, temveč zahtevajo borbo proti državnemu zboru. Levičarski listi naglašajo, da bo igralo v novem parlamentu 11 poslancev ljudske stranke važno ulogo. Če bi se teh 11 poslancev pridružilo koaliciji narodnih socialistov in centruma, bi bila s tem ustvarjena gotova večina tudi brez nemških nacionalcev.

GRČIJA PRED NOVO KRIZO.

ATENE, 10. novembra. Grčiji proti nova vladna kriza. Tsaldaris si ne upa spriti pred zbornico, ki ima venizelistično večino, vprašanje zaupanja, dočim Kondylis to zahteva in grozi sicer z demisijo. V primeru Tsaldarisove demisije, bo sestavil Kafandaris manjšinsko vlado, razpusil zbornico in razpisal nove volitve.

Dnevne vesti

Razstave Mariborske jeseni

PERUTNINARSKA RAZSTAVA.

Vse jesenske mariborske razstave so bile prirejane pod protektoratom mariborskega mestnega župana g. dr. Franja Lipolda, dočim so bili prireditelji prireditveni odbor »Mariborskega tedna«, »Združenje sadnih eksporterjev in trgovcev za dravsko banovino v Mariboru«, »Selekcijska zadruga za rejo perutnine v Mariboru« in podružnica »Slovenskega lovskega društva« v Mariboru.

Pri ocenjevalni komisiji na sadni razstavi, o kateri smo priobčili podrobno poročilo že v včerajšnji številki, so bili poleg obeh stalnih članov, mestnega podžupana g. Rudolfa Golouha in mestnega gradbenega nadsvetnika g. inž. Albin Černeta tudi gg. Josip Priol, ravnatelj vinorejske šole, Fr. Apenc, instruktor vinorejske šole, Srečko Krajnc, veletrgovec s sadjem, Franc Kramer, šolski upravitelj in Josip Blažević, okrajni kmetijski referent v pokouju.

Takoj poleg sadne in vrtnarske razstave do kota unionske verande, so se vrstile v štirikratni vrsti veke, vsem modernim in higienskim zahtevam umnega perutninarstva odgovarjajoče kletke, polne krasnih eksemplarjev kokoši, petelinov, rac, gosi, kopunov in puranov.

Vsek kletk je bilo 78 in je imela ocenjevalna komisija, obstoječa iz omenjenih stalnih članov in gg. inž. Bena Venka, banovinskega referenta za živinorejo, Martina Zupanca, okrajnega kmetijskega referenta, Franja Pirnata, veter. nadsvetnika v pok., veleposestnika Pavla Glančnika in posestnika Stanislava Šnuderla, v petek popoldne in v soboto dopoldne polne roke dela. Namen razstave je bi podati vsem, zlasti pa prebivalcem naših severnih okrajev, ki še niso imeli prilike ogledati si kokoši na velesejnih v Ljubljani in drugod, ogled štajerskih kokoši po zunanosti, ki naj odgovarja standardu (siki, opisu), ki ga je na pobudo banske uprave določil sestanek strokovnjakov na predlanski anketi v Celju in pa pregled, koliko je napredovala reja naše štajerske kokoši med ljudstvom. Razstava je bilo skrbno pripravljena, žal pa je bila udeležba razstavljalcev zadovoljiva le iz obeh mariborskih okrajev, dočim je iz ostalih okrajev banovine z majhnimi izjemami popolnoma odpovedala. Iz vse razstave pa se vendar vidi, kako se korak za korakom razvija vrnitev naše domače kokoši na njena, od nekdaj ji pripadajoča mesta, to je na dvorišča našega posestnika, odkoder jo je v drugi polovici preteklega stoletja izpodrinil val tujih kokoši. Bilo je treba ogromnega truda, volje, gmotnih žrtev in idealizma, da so se dosegli sedanji uspehi. Splošen vtis razstavljenih živali je bil zelo ugoden in je prekosil vse dosedanje razstave kokoši in ostale perutnine na bivšem Spodnjem Štajerskem.

Opazile so se med razstavljenim zadržkom tudi še nekatere pomanjkljivosti oziroma nepopolnosti, zlasti v pogledu razstavljanja premladih živali, ki jih ni mogoče pravilno oceniti, toda to celotni prireditvi ni povzročilo izrazite škode. Razstava sama je imela več oddelkov, in sicer so razstavili: **Štajersko rjavo kokoš** (s kontrolo nesnosti in rodovitnosti), več petelinov in kokoši: Glančnik s Pragerskega, Margareta Kuhn-Tauschova iz Razvanja, uprava banovinskega veleposestva Ponovič pri Litiji, Twicklo vo oskrbništvu v Krčevini, Urek z Globokega, Lukman iz Središča, Esih s Pobrežja, Simončič iz Krčevine, Rajšpova s Sp. Polskave, Medved iz Prelog, Siličgojeva, Eberle in Thaler iz St. Ilja, Meier, Birtič in Šnuderl iz Maribora, oskrbništvu posestva Windischgrätz v Konjicah in Vinarska ter sadjarska šola v Mariboru. V drugi skupini rjave štajerske kokoši brez kontrole pa so razstavili peteline z dvema ali tremi kokošmi: Gril iz Bistrice, Hartman iz Celja, Korošec, Onič, Mlakerjeva, Šantl in Novak iz Razvanja, Käfer s Pobrežja, Sagajeva iz Selnice, Kramberger iz Rogoznice in Šijanec iz Lokavcev.

Belo štajersko kokoš je razstavil samo Štanko Ravter iz Maribora. **Grahaste štajerske kokoši** so razstavili: šol. upr.

Lukman iz Maribora, M. Blažević ter kapucinski samostan iz Studencev; **štajersko kokoš sulmodolko** Ofenheimerjeva iz Rač in pekarna Fürthner iz Ptuj; štajerske kopune Rajšpova s Sp. Polskave, Kramberger iz Rogoznice in upravnik Šumenjak iz Peker. Krasne eksemplarje racmanov z racami so razstavili: Ofenheimerjeva iz Rač, Kuhn-Tauschova iz Razvanja, oskrbništvu Brandhof, Simončič iz Krčevine, Albertova iz Stenjevca pri Zagrebu, čopaste race pa Weitzl iz Melja. Gosi, in sicer več vrst, so razstavili: Oskrbništvo Brandhof, Kuhn-Tauschova in Albertova iz Stenjevca. Veliko zanimanje so povzročali pri obiskovalcih tudi lepi purani in pure Ivana Ureha z Globokega, Albertove iz Stenjevca, Jurce iz Vurmata, oskrbništvu Brandhof, Käferja s Pobrežja in Vinka Verliča iz Grušove.

Simfonija bregov

krasen planinski in sportni film **danes v kinu Union**

Vsega je bilo razstavljenih: 57 petelinov, 148 kokoši, 7 kopunov, 7 racmanov, 11 rac, 5 gosakov, 6 gosi, 6 puranov in 6 pur. Razen tega so bile razstavljene v kotu tudi vse živali roparice, ki so sovravnice perutnine. Zbirko je s krasnimi eksemplarji opremila mariborska podružnica SLD. Obiskovalci pa so mogli tudi videti razne potrebščine pri reji perutnine, kakor so obročki za perutnice, tehtnice, tiskovine, orodje za kopumjenje itd., ki jih je pribavila »Selekcijska zadruga za rejo perutnine v Mariboru«.

Pripomniti moramo še, da ocenjevalna komisija razstavljenih perutnine ni ocenjevala po njeni lepi zunanosti, temveč po gospodarski vrednosti živali, torej glede nesnosti in vrednosti ter množine mesa. Prirejenih je bilo ob tej priliki tudi dvoje lepo uspešnih strokovnih predavanj, ki so jih obiskali predvsem naši podeželski gospodarji. Prihodnje leto se bo priredil, seveda če bo dovolj zanimanja med našimi perutninarji, velik sejem plemenske perutnine z izrazito trgovskim obelježjem.

Smrtna nesreča na Fali

Tragična smrt petdesetletnega delavca Antona Gradla.

Pri menjavi službe se je včeraj popoldne ob 14. uri pripetila v falski elektrarni smrtna nesreča, ki si je izbrala za žrtev 50-letnega delavca Antona Gradla, stanujočega v Selnici ob Dravi.

Smrtna nesreča se je pripetila le po nesrečnem naključju in smo o njej izvedeli naslednje podrobnosti: Delavec Anton Gradl je ob 14. uri, preden je prišla na delo druga skupina, pregledoval v 20 metrov globokem kesonu mehanične naprave. Pri vstopu v keson pa je zgoraj sedel neki delavec na lesen, približno 3 kilograme težki kocki. Ko je delavec vstal, je pa na nesrečo prevrnil kocko, ki se je zakotalila proti vstopu, zgrmela v globočino ter priletela na dnu kesona zaposlenemu Antonu Gradlu na glavo. Iz globočine je slišal delavec smrtne klice in bilo mu je takoj jasno, da se je zgodilo nekaj strašnega. O dogodku je brž obvestil delovodje, ki so se spustili v keson, kjer so našli delavca Gradla z razbito glavo že nezvestnega. Na kraj nesreče je prispel tudi zdravnik dr. Zorec iz Ruš, ki pa je mogel ugotoviti le še smrt, zato je odredil prevoz trupla na selniško pokopališče.

Tragično preminuli delavec Anton Gradl zapušča žalujočo ženo, s katero součustvujejo vsi pokojnikovi prijatelji in znanci.

Mariborski pododbor »Udruženja rezervnih oficir in ratnika« vabi rezervne častnike in bojevnike, da se udeležijo zanimivega predavanja »Čudo na Nagorici«, ki bo v ponedeljek 14. novembra ob 20. v dvorani hotela »Zamorec«, Gosposka ulica. Predaval bo naš član gosp. Desnica. Ker je predavanje v zvezi z obletnico začetka balkanske vojne, to je dolžnost vsakega člana, da se ga udeleži!

Pedagoški teden. Vsa dosedanja predavanja v pedagoškem tednu pod okriljem Mariborske Pedagoške centrale so bila dobro obiskana, kar je dokaz, da se tudi starši živo zanimajo za nove smeri današnje vzgoje mladine. Včeraj zvečer je predaval o vzgoji in o nekaterih otroških napakah urednik »Popotnika« g. Senkovič. Njegovemu predavanju so z velikim zanimanjem sledili vsi navzoči, ker tako zna govoriti le vzgojitelj, ki pozna do dna otroško dušo. Drevi pa bo govorila staršem in vzgojiteljem kot dopolnilo k prejšnjim predavanjem gđc. Stupanova. V nadaljnjih predavanjih bo prof. g. Zimbek predložil, kako vpliva starejša generacija na mladino, g. Martinc pa bo orisal staršem njihove vzgojne grehe, jim izprašal vest in pokazal nova pota boljše in uspešnejše vzgoje. Predavanja so v veliki kazinski dvorani in je začetek vsak dan ob 20. uri. Vstopnine ni.

Tyrševa ulica. Na sejo mestnega občinskega sveta je stavljen predlog, da se preimenuje gornji del Gosposke ulice v Tyrševo ulico. S tem predlogom se strinja gotovo vsa narodna in napredna javnost, misli pa, da bi se morala Tyršu pokloniti cela Gosposka ulica, ne le en del! Ulica se zlasti sedaj ne da več deliti na dva dela in bil bi tudi že skrajni čas, da bi izginilo ime »gosposka«, ki je ostanek starih nedemokratskih časov ter daje nekaterim povod, da jo imenujejo še vedno Herrengasse. Prepričani smo zato, da bo občinski svet v celoti osvojil ta predlog javnosti.

Ljudska univerza v Mariboru. Predavanje danes v petek 11. novembra odpadne radi pedagoškega tedna. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 14., in sicer govori o ozirom na 400 letnico g. arh. rav. Baš o turških vpadih na slovensko ozemlje in mesto Maribor.

Simfonija bregov

krasen planinski in sportni film **danes v kinu Union**

Zanimivo predavanje o kavkaških gorah. Sinoči je predaval v Ljudski univerzi znani dunajski turist in plezalec Hans Slezak o kavkaških gorah. Zanimanje za to predavanje je bilo ogromno. — dvorana je bila nabit polna. Predavatelj je povedel poslušalce v osrčje kavkaških gor, pokazal je celo vrsto vrhov in pokrajin v krasnih slikah. Slezak je pokazal tudi nekaj diapozitivov iz Rusije, od koder se je povzpela na vrhove Kavkaza. Ekspedicija, ki jo je napravil Slezak v družbi štirih tovarišev, je bila zelo zanimiva, ker je bilo kavkaško pogorje dolej prav malo raziskano. Pred vojno in deloma tudi po vojni so kavkaške gore nasločili Nemci, Angleži in Rusi, od naših ljudi je pa bil na Kavkazu samo Radivoj Peterlin-Petruška, ki je objavil tudi nekaj spisov in potopisov, istočasno kakor predavatelj sam, pa se je mudil v teh gorah tudi Vladimir Dougan iz Trsta. Predavatelj g. Slezak je žel ob zaključku predavanja, ki je trajalo dve uri, navdušeno priznanje.

Dan miru. Na jutrišnji dan, kot obletnica sklenitve miru, se bodo ob 11. uri popoldne ustavili vsi obrati, vse delo bo počivalo in šole bodo obmolknile za dve minuti, vse v spomin padlih žrtev svetovne vojne. Tako bo počastil dan miru ves svet in se bo tej počastitvi priključila tudi naša država. Svetovna vojna je zahtevala nad 10 milijonov človeških življenj, zato je konec krvavega svetovnega klanja važen datum v zgodovini in je naša dolžnost, da se tega dne spomnimo z dveminutnim molkom v počastitev padlih žrtev, obenem pa se spomnimo vseh grozot svetovne morije.

Stanje ranjenih paznikov Brodnjaka in Dolinška. Primarij dr. Černič je bil včeraj ad consilium poklican v tukašnje bolnišnico, kjer je pregledal ranjena lovška paznika Brodnjaka in Dolinška, ki so jih obstrleli divji lovci. Ker so se Brodnjaku rane ognojile, so ga zdravniki operirali in mu jih očistili. V njih so našli večje število svinčenih zrn. Stanje ranjenega Dolinška pa se ni poslabšalo. Primarij dr. Černič je mnenja, da bosta oba okrevala, če ne nastanejo kake komplikacije.

Na odhodnici inspektorja g. Rafailoviča v hotelu »Orel« se je nabralo po gosp. Dragu Paljagi 350 Din za revno decimo mariborske občine! Denar naj se dvigne pri upravi »Večernika«.

Narodno gledališče

Repertoar.

Četrtek, 10. novembra: Zaprto.
Petek, 11. novembra: Zaprto.
Sobota, 12. novembra ob 20. uri: »Gospa ministrovka«. Prvič. Red C.
Nedelja, 13. novembra ob 15. uri: »Dve nevesti«. — Ob 20. uri: »Friderika«.

Sobota in nedelja v gledališču. V soboto, 12. t. m. bo letošnja premiera Nušičeve izborne šaloigre »Gospa ministrovka«, ki je pred dvema sezonama dosegla velik uspeh ter je ugajala zlasti ga Dragutinovičeva v naslovni ulogi ministrovke. Zasedba je deloma spremenjena, režira J. Kovič. — V nedeljo 13. t. m. bo sta prvič v letošnji sezoni dve predstavi. Popoldne ob 15. uri se uprizori vesela Golarjeva igra »Dve nevesti«, zvečer ob 20. uri pa se poje Leharjeva na našem odru zelo uspela opereta »Friderika«, delo silno lepe glasbe in divnih melodij.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlatfici uravna naravna »Franc Jožefova« grenčica prebavo na naravni način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravilje s »Franc Jožefovo« vodo posebno dobro, če jo, mešano s toplo vodo, izpijemo zjutraj na tešče žolodec. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Za ženo, za moža in za otroke
»TEMPO« čevlji na obroke

LJUBLJANA CELJE MARIBOR
Gledališka 4 Aškerčeva 3 Slovenska 10

V petek: 11. se ponovi Svengalijev humoristični večer, s popolnoma novim sporedom v »Veliki kavarni«.

Divji lovci v rokah pravice. Tezensko orožniki so aretirali vseh šest divjih lovcev, ki so osumljeni, da so preteklo soboto zvečer navalili na lovske paznike ter obstrleli Dolinška in Brodnjaka. Kolikor so mogli doseči ugotoviti, so to delavec France Krašna, posestnikova sinova Anton in Jože Kukovič, pleskarski po močnik Ludvik Blumberger in sinova kolarskega mojstra Martin in Jože Maglica. Pri prvem zaslišanju so krivdo deloma priznali, deloma pa zanikali. Ob aretaciji so orožniki našli pri njih samo vojaško puško, dočim so vse ostalo orožje skrili nekje v gozdu.

Simfonija bregov

krasen planinski in sportni film **danes v kinu Union**

Smučka gimnastika se vadi redno vsak torek in petek ob 20. uri v Narodnem domu v III. nadstropju. Vhod pri hišniku, levo. Vadita gg. ing. Rungaldier in Pivka. Vsi smučarji, ki se hočejo temeljito pripraviti na bodočo sezono, so dobrodošli! ZSO-SPD.

Lutkovno gledališče Sokola matice po novi v nedeljo 13. t. m. ob 15. uri veselo pravljico »Jaka Požeruh«.

Posestno gibanje. Posestnica Lidija Videmškova je prodala hišo št. 36 v Koroščevi ulici inž. Robertu in Matildi Maeder v Rušah za 310.000 Din.

Predavanje za mojstrske izpite, ki jih je priredila mariborska posovalnica zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda, so se včeraj zaključila. Priredi se le še za udeležence mesarske stroke posebej jutri v petek zvečer ob 19. uri v družnih prostorih, Vetrinjska ulica 11, predavanje o higieni in kalkulaciji v mesarski stroki. Tečaj je tako po številu udeležencev kakor po vsebini predavanj popolnoma uspel in med obrtniškim našaščajem znatno dvignil zanimanje za nadaljno izobrazbo. Danes so se pričeli praktični mojstrski izpiti, na katere se prihodnji ponedeljek priključijo teoretični. V prvi skupini jesenskega roka je pri 17 puščenihih k izpitom 29 kandidatov iz 17 rokodelskih strok. Druga partija jesenskega roka pride na vrsto meseca decembra.

Vreme. Vremenski preroki nam napovedujejo pravo jesensko vreme. Kislo in megleno kakor zadnje dni, bo ostalo še zanaprej. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in megleno, le na jugu je sijalo sonce. Davi ob 7. uri je kazal v Mariboru barometer pri 18 stopnjah 745.1, reduciran na ničlo pa 742.9.

Veletrgovec s človeškim blagom

ZIVLJENJE IN KONEC ZLOČINCA EL GHARBIRJA.

Te dni se umrl v kairski kaznilnici človek, ki mu v današnji dobi ni zlahka najti primera. Bil je to hermafrodit El Gharbir, moralna propalica, ki bi si jo težko zamislila bujna človeška domišljija, obenem pa bogataš, ki je zapustil ogromno premoženje. Svoje bogastvo si je nakopičil kot lastnik številnih javnih hiš. Umrl je zapuščen in bi bila država dedič njegovega bogastva, da se ni javil sin, ki zahteva premoženje svojega očeta. Če bodo držale sinove trditve in če se bo dognalo, da je opravičen dedič, bo čez noč postal najbogatejši človek nekdanje tako slavne egiptovske dežele.

El Gharbir je prišel kot dvajsetletni mladenič v Kairo s trebuhom za kruhom. V žepu ni imel belica, in je izpočetka prijel za vsako delo, pri čemur ga je podžigala pokvarjenost. Bil je postaven mladenič čudovitega izraza, globokih in črnih oči, ki so vžgale srce vsakega dekleta in marsikatero ženo, ki so padle druga za drugo v njegove mreže. El Gharbir jih je izkoriščal na ogaben način in si kmalu pridobil toliko denarja, da je odprl prvo javno hišo. Takšen je bil začetek njegove kariere. Za nekoliko let je bil lastnik javnih hiš po vseh mestih Egipta.

El Gharbir je imel dobro organizirano družbo, ki mu je dovajala mladenke in žene z vsega sveta. Za časa svetovne vojne, ko je bilo v Egiptu na desetisoče angleških posadk, si je nagrabil težke milijone. Svojim gostom na čast je priredil najogabnejše orgije in je bilo splošno znano, da so njegove hiše prava Sodoma in Gomora. Dolga leta mu niso mogli do živga, ker je imel odlične zveze. Šele francoskemu časnikarju Gallardu je uspelo prisiliti varnostne oblasti, da so podvzele potrebne korake proti El Gharbirju.

Vse argumentacije francoskega časnikarja pa bi bile skoro brezuspešne, da se ni v eni izmed El Gharbirjevih javnih hiš odigrala strahovita tragedija. Njegovi pristaši so pred letom dovedli v javno hišo vaško lepoto Azizu, za katero je plačal El Gharbir njenim staršem 100 egiptovskih liver. Mlada Aziza pa je bila vsa nesrečna in je vedno mislila, kako bi pobegnila. Ko je za njene nakane izvedel El Gharbir, je posebej naročil svojega evnuha, naj pazi na njo, ki se je med tem spoznala z nekim Italijanom Matteo, kateremu je zaupala vso svoj bol. Mladeniču se je smilila in ji je obljubil, da jo bo rešil. Prvi polizkus pobega pa jima ni uspel, in ker so ulovili begunko na dvorišču prav v trenutku, ko je nameravala preplezati ograjo, jo je dal El Gharbir preteptati do krvi.

Nekoliko tednov pozneje pa se je posrečilo Matteo osvoboditi mlado sužnjo. Ko se je nekega popoldne solnčila na te-

rasi javne hiše, je neopaženo prinesel pleteno kesto, po kateri je splezala na vrt in od tam skrivaj pobegnila. Matteo in Aziza sta si poiskala skromno stanovanje v siromašnem okraju razkošnega Kaira. Vse dneve je bila zaklenjena in skrita v stanovanju, ker je slutila, da El Gharbir ne bo miroval, dokler je ne izsledijo. Nesrečnemu dekletu pa ni prizanesla njena usoda. Ko je prišel nekega večera Matteo domov, ni našel doma več ljubljene dekleta. El Gharbirjevi privrženci so izsledili njeno skrivališče in jo odgnali. Matteo je obupan prijavil zadevo policiji, ki je povedla obširno preiskavo in kmalu ulovila storilce, ki za nobeno ceno niso hoteli izdati, po kate-

rem naročilo so odgnali dekle. Priznali so, da so jo zadavili in vrgli v Nil, kjer so pozneje našli njeno truplo.

Tragedija vaške lepote je bila povod, da je francoski časnikar Gallard pričel znova rovariti proti El Gharbirju. V svojih člankih je Gallard bruhal ogenj in žveplo na El Gharbirja in končno strl njegovo moč ter prisilil oblast, da ga je aretirala. Aretacija El Gharbirja je izzvala veliko senzacijo, ker ni bilo konkretnih dokazov, da bi ga mogli po egiptovskih zakonih obsoditi. Zato so ga kot javni morali nevarnega človeka internirali. Dva meseca nato pa je El Gharbir v internaciji umrl.

O El Gharbirju krožijo najrazličnejše govorice, eno pa je gotovo, da je bil eden izmed najogabnejših kriminalnih tipov današnje dobe.

Goethejeva življenjska pot

Predavanje ravnatelja »Uranije« dr. Ger-nota.

Ravnatelj graške »Uranije« g. dr. Ger-not, ki je storil naši Ljudski univerzi že veliko uslug ter ji pomagal v pre mnogih prilikah, je pokazal na sobotnem večeru v mnogih slikah Goethejevo zemsko popotovanje. Predavanje, ki ga je posetilo mnogoštevilno občinstvo, je bilo namenjeno nazornemu prikazovanju oseb, krajev in rokopisov, ki so bili v organični zvezi z velikim možem ter je bilo prav primerno urejeno za najširše plasti občinstva.

Priključiva osebnost predavatelja je na moč zajela poslušalce, v vsakem pogledu vzorno predavanje pa je vzbudilo največje zanimanje. Tako je Ljudska univerza na dostojen način položila svoj delež geniju na oltar, ki je prav letos prekipaval darov vsega kulturnega sveta ob 100letnemu spominu.

V Goetheju zre kulturni svet edinstven pojav književnosti vseh časov in narodov. Četudi so ga mnogokrat v posameznih panogah drugi prekašali (Shakespeare, Dostojevskij itd.), stoji vendar nje gova celotna podoba osamljena, ker je našla najvišjega izraza v vseh možnih oblikah umetniškega dejstvomovanja, obemala sever in jug, zapad in vzhod z enako veliko razumevalno dušo ter proniknila v najgloblje temine človeškega srca. Neposredna toplina in resničnost čustvovanja, ki ga odeva božanstveni mir izvoljenca bogov, da stopi v najtišje predore lastne duše ter dvigne zaklade svojih gledanj in prividov, njegova nepri- stranost in pripravljenost na naslado in odpoved, to je tvorilo genija Goetheja, ob katerem se je tako močno ogrel naš veliki Vuk Karadžić, ki ga je veličal, ko ga je ovirala mrzla domovina, kajti plemenit je bil Goethe, postrežljiv in dober. — Koprivc.

Sokolstvo

Plavalni odsek Sokola matice

Redni zimski treningi plavalnega odseka se začnejo v petek 11. t. m. Treningi bodo ob petkih od 18.30 do 20.30 za izvežbane plavalce, ki so posejali treninge že poleti ter za začetnike v starosti od 13. do 16. let. Ob sredah bodo treningi za moško deco od 18.30 do 19.30 do 13. leta, za ženske oddelke, za izvežbane plavalke in za začetnice do 16. leta pa od 19.30 do 20.30.

Začetniki, ki so starejši od 16 let, se naj prijavijo le, če imajo posebno vesele do plavalnega sporta, da ne bi po nepotrebnem tratili časa. Vežbali se bodo v prsnem stilu ter hrbtnem in prsnem crawlu. Za začetnike se smatrajo vsi, ki doslej še niso izrecno trenirali omenjenih stilov. Začetniki, ki niso večji plavalci, ne bodo sprejeti. Kopalna pristojbina za vsak trening znaša 2 Din. Plavalci naj prinesejo s seboj poleg kopalne obleke še toplo ogrinjalo, ki sega čez glavo in obrisač, ter naj prihajajo k treningom v mestno kopališče v Kopališki ulici točno.

Vaditelji naj razglase razpored pavanja pred posameznimi oddelki in naj opravičijo telovadcem zamujene ure. K treningom pa lahko prihajajo tudi telovadci ostalih mariborskih društev, če prinesejo s seboj potrdilo svojega načelnika, da redno obiskujejo te ovadbo.

Sestanek prednjakov (čic) Sokolskega društva Maribor-matica

je danes v četrtek 10. novembra ob 18. uri zvečer v društveni sobi v Narodnem domu. — Statistike se morajo prinesiti s seboj. Zdravo!

Sokolska koledarja za leto 1933, in sicer »Jugoslovanski sokolski koledar« za članstvo in koledar za sokolski naraščaj bosta izšla te dni. Cena članskega koledarja je 9, naraščajskemu pa 2 Din. Naročila sprejema Jugoslovanska sokolska matica v Ljubljani.

Iz sokolskih žup. Mostarska župa bo priredila zlet v juniju 1933. — Sokolska župa Varaždin bo namesto župnega, priredila dva večja okrožna zleta. Letošnjo zimo bo priredila tudi smuški tečaj. — V sarajevski sokolski župi je preteklo nedeljo opravilo 15 članov in 3 članice župni prednjaški izpit. — Prihodnji teden bodo prednjaški izpiti v skopljski župi.

Sport

Ilirija zopet v Mariboru.

V nedeljo 13. t. m. bo na igrišču ISSK Maribora zopet zelo interesantna nogometna tekma. Srečala se bosta SK Zeleničar in SK Ilirija iz Ljubljane.

ISSK Maribor v Ljubljani.

Belo-črni gostujejo v nedeljo 13. tm. v Ljubljani, kjer bodo odigrali proti ASK Primorju prvenstveno tekmo.

SK Rapid-SSK Celje.

Zadnja kvalifikacijska tekma za vstop v prvi razred se bo odigrala v nedeljo 13. tm. na igrišču SSK Celja v Celju.

Medmestna tekma Zagreb-Sofija

bo v nedeljo 13. t. m. v Zagrebu. Zagreb bodo zastopali naslednji igralci: Mihelčič, Bivec, Rajhovič, Gayer, Ralič, Pikič, Kokotović, Živković, Hitrec, Podvinez in Babič.

Tekmovanje za balkansko prvenstvo rokoborcev,

ki se je vršilo v Carigradu, je bilo v nedeljo zaključeno. Klasifikacija po državah se glasi: 1. Turčija 19 točk; 2. Rumunija 13; 3. Jugoslavija 7 in 4. Grčija 3 točke.

Na glavni skupščini Zveze motoklubov Jugoslavije,

ki je bila v Ljubljani, je bila izvoljena naslednja nova uprava: I. predsednik Funk (Zagreb); tajnik Radović (Zagreb); blagajnik Cavor (Zagreb); odborniki: Kroušek, Fröbl, Hraščan (vsi Zagreb), Anton Antončič (Maribor), Wächtersbach (Osijek), Tausig (Bjelovar).

Prof. Hinko Družovčič:

Prva „Velika beseda“ mariborske Čitalnice

(Uvodni govor o priliki proslave sedemdesetletnice dne 5. novembra 1932.)

Pomena prve »Velike besede«, ki se je priredila dne 3. avgusta l. 1862, ob proslavi prve obletnice obstoja Čitalnice, ne smemo presojati samo nacionalnega, temveč istotako s pevskega vidika. Ako proučujemo dobo okoli šestdesetih let prejšnjega stoletja, se nam odpirajo novi pregledi, kajti seznanim se z dogodki, ki jih je že davno zatemnil tok časa, ki pa so za poznavanje naše kulturne zgodovine temeljne važnosti. Treba jih je torej osvežiti, da moremo pravilno presojati one dogodke, ki odpirajo v naši domači zgodovini začetno etapo pred končnim ciljem velike dopolnitve — popolnega osvobojenja. Videli bomo, da smo ubrali isto pot, katero so hodili pred nami drugi narodi v drugih odnošajih, pa z istimi stremiljenji po ustvaritvi samostojne pevske kulture.

Zgodovina kaže, da se v pomembnih dobah javljajo nove ideje, ki s polno močjo zagrabijo v pravem trenutku množice in jih takorekoč dvignejo iz dotrdanjanja miselnosti v novo miselno smer, ter takorekoč povzročijo popolno duševno preorientacijo. Po Napoleonovih

vojnah je po vsej Evropi vrelo in dvigala se je narodnostna ideja. Prilike so bile take, da je doživela največji razmah takoj v Nemčiji. Kot neposredna posledica tega časovnega toka so bila pevska in telovadna društva, ki so začela nastajati in katerih število se je množilo v ogromni meri. Bile so izraz razpoloženja najširjih mas in trdilo se je, da so pomagala ustvarjati tla za poznejšo novo državno tvorbo, ki je izrastla po nemško-francoski vojni 1870/71. Umevno je sedaj tudi, zakaj se je avstrijska vladna politika takoj v začetku tako močno branila ustanavljanja pevskih društev. Meternich jih je smatral za najhujši strup. Le po velikih ovinkih se je dunajskim pevcem l. 1846 posrečilo, dobiti oblastveno dovoljenje za ustanovitev društva. Z veliko naglico so se tedaj snovala nemška pevska društva in leta 1847 je že nastopilo tako pevsko društvo tukaj v Mariboru, ki je letos proslavlja 85letnico obstoja. Ko je padel l. 1848, zloglasni Metternich, so se tega najbolj veselili pevci ter prirejali pevska zmagoslavja.

V Ljubljani so bile v tem letu prve besede, ki so imele na sporedu slovenske zborove pesmi. Drugod pa, kjer Slovenci še niso razpolagali s pevci, se je poudarjala bratska sloga. Tako v Gradcu ob priliki pevske manifestacije. Oba Ipavca sta tudi v letih 1851-52 prirejala tam slovenske »Besede«, kjer je pela sloven-

ska vsenčiliška mladina. Bil so na razpolago odlični koncertni lokali in bile so to prve slovenske pevske prireditve na bivšem Stajerskem. V Mariboru pa, kjer Slovenci še niso tvorili samostojen društveni element, vsega tega ni bilo. Edino dijak gimnazije so pod svojim pevskim učiteljem Janezom Miklošičem, bratom slavnega slavista, peli tudi slovensko, ker je to pospeševal pevolutni ravnatelj J. Lang, ki je še poskrbel, da je prišla na vzpored slavnosti stoletnice zavoda (1858.) zraven nemških še ena slovenska in ena hrvaška pesem. Slovensko razumnštvo, kolikor ga je bilo v Mariboru, je pa bilo večinoma včlanjeno v nemških društvih, v Kazini in v Moškem pevskem društvu. Tukaj se je prilagodilo vladajočim prilikam in je bilo takorekoč asimilirano. Tako najdemo v odboru pevskega društva poznejšega predsednika Čitalnice, dr. J. Serneca in med izvajajočimi člani že omenjenega J. Miklošiča. Med podpornimi člani sta bila dr. Prelog in dr. Matjašič. Kakor je razvidno iz koncertnih sporedov, se je pa nemški značaj vedno poudarjal, ker so se popevali zbori, kakor: Was ist des Deutschen Vaterland; Lied der Deutschen i. dr.

Nastop ustavne dobe, l. 1860, je položaj korenito izpremenil. V cesarskem razglasu so se narodom zajamčile pravice jezika in narodnih zadev, kar je, kakor vemo, pozneje v izvedbi dobilo dru-

go lice. Društveno življenje se je začelo bujno razvijati in žarišča vsega nacionalnega in kulturnega pokreta so postale čitalnice. V Mariboru je nastala prav kmalu po razglasitvi ustave. S tem so mariborski Slovenci začeli stopati iz dosedanjega pasivnega položaja v aktivnost in nekaj je k temu gotovo pripomogla tudi navzočnost čeških inženjerjev in nameščencev pri gradnji koroške železnice. Tudi nemško pevsko društvo je imelo od nemških inženjerjev svojo korist. Položaj je bil torej tak, da se je lahko že mislilo na ustanovitev čitalniškega pevskega zbora. Vodstvo je prevzel že znani nam Miklošič in začele so se kmalu vaje. Pritegnili so se gimnazijci in bogoslovci in pri takozvanih »malih besedah«, ki so se prirejele v določenih presledkih v društvenih prostorih na Rotovškem trgu, se je pridno popevalo. Odgovarjajoč namenu društva, ki bi naj služilo izobrazbi in zabavi, so bile prireditve tako urejene, da so bile na sporedih vedno tudi pevske točke, zborove in solistične. Načrt za prireditve te vrste je izdelal škof Slomšek, ki se je še sam oglašal pri takih prilikah kot govornik.

Da so bili med pevci tudi člani mariborske češke kolonije, razvidimo iz tega, da so se popevale češke budnice. Če so se potem prirejali nedeljski izleti v okolico, se je vedno popevalo.

(Se bo nadaljevalo.)

Necre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman

45

Vzhod je bil miren in lep; vse ponočne prikazni so naenkrat izginile; prebudil sem se iz onih mračnih sanj, čuteč se čisto prenovljenega in telesno zopet svežega.

In ko sem kmalu nato v lepem jutranjem solncu zagledal otok Tahiti, prestolnico Papet, kraljičin grad, kočjo pokojnega brata Ruerija in Mooreja — ne več mračno in fantastično, ampak vso okopano v zlati solnčni svetlobi — tedaj sem naenkrat znova spoznal, kako še vedno ljubim Oceanijo kljub vsej praznini, ki je nastala okoli mene in kljub žalostnemu odkritju, da je bila vera v krvno sorodstvo samo bolna laž. Zato sem se skoraj tekoč napotil k svoji dragi hišici, v kateri me je čakala mala moja Rarahu...

XXV.

Tako je naposled napočil tudi dan, ki ga je bila mala kneginja Pomare določila za izpustitev ptic, ki sem ji jih bil prinesel iz Kalifornije.

Za izvršitev tega važnega posla je bilo zbranih tedaj pet ljudi: voz, ki ga je dala na razpolago kraljica, nas je popeljal do vhoda v tesni potoka Fataua, od koder smo odšli peš v gozd.

Mala kneginja Pomare, ki so nam jo bili poverili, je šla čisto počasi med me noj in med Rarahu, držeč se naju za roke; za nami tremi sta šli dve dvorjanki in nosili na palici kletko z njenimi dragocenimi prebivalci.

Na nekem prekrasnem mestu v gozdu ob potoku Fataua je kneginja želela, da se ustavimo.

Bilo je zvečer; solnce, ki je bilo že zelo nizko, ni več prodiralo s svojimi žarki skozi goste vejeve stoletnega gozda. Nad bujno goščavo so se dvigale strme gore, ki so metale na nas svoje sence. Modrikasta svetloba, ki se je spuščala v nižavo kakor v odprto klet, je legala na drevesa, na veje, debla in tla pod našimi nogami, koder so poginjali mali in veliki praprotočci. Pod velikimi drevesi so rastle kije pa kije limonovci, ki so se belili od cvetja. Iz daljave je prihajal skozi vlažni zrak šum slapa, sicer pa je bila vsenaokoli globoka tišina polinezijskih gozdov. Mračna, čarobna pokrajina, ki se je zdela ko v trenutku umiranja...

Pomarina vpučinja je resna in dostojanstvena sama odprla vrata kletke, potem smo se pa vsi umaknili v primerno daljavo, da ne bi motili odleta ptic.

Toda tem malim bitjem se ni prav nič mudilo zapustiti udobno ječo in odleteti v svobodo. Prva, ki je opazila, da so vrata odprta in je pomolila svojo glavo skozi odprtino — bila je debela konopljeva brez repa — je radovedno ogledovala okolico, nato pa se je vrnila k ostalim svojim tovarišicam, kakor da bi

jim hotela sporočiti: »Slabo bo za nas v tej deželi; Stvarnik vanjo ni izpustil ptic; ti hladi niso za nas...«

Morali smo jih drugo za drugo vzeti iz kletke in izpuščati v gozd, in ko je bila zmagaj že vsa jata, nemirno skakljajoča z veje na vejo, smo se vrnili v kraljevski Papet.

Bil je že popoln mrak, ko smo jih še slišali, kako so ščebetale in pele. Njihovi glasovi so utihnili šele takrat, ko smo prišli iz gozda...

XXVI.

...Ne morem popisati nenavadnega utisa, ki ga je napravljala name Rarahu, kadar je govorila angleško. Pa tudi ona sama se je tega prav dobro zavedala in je zato govorila angleško samo takrat, kadar je bila prepričana, da bo brezhibno povedala ono, kar je hotela in pa kadar me je hotela presenetiti. Njen glas je bil tedaj nenavadno mehek in poln čudne otožne dražesti. Bilo je nekaj besed, ki jih je izgovarjala zelo dobro in tedaj bi mogel človek za trenutek misliti, da je dekle moje rase in moje krvi. To naju je včasih zbližalo na tajinstven in nenavaden, nepričakovan način...

Rarahu je tedaj že uvidevala, da ni mogoče niti več misliti na to, da bi ostal pri njej, da je ta nekdanji načrt sedaj opuščen kakor otročji sen, da je to popolnoma nemogoče in da je vsega za velkomaj konec. Najini dnevi so bili šteti. Govoril sem samo še o vrnitvi, a Ra-

rahu tudi temu ni več verjela.

Kaj je bila delala za časa moje odsotnosti, seveda nisem vedel, a nihče ni vedel, da bi bila imela ljubimca med Evropejci — a to je bilo tudi vse, kar sem želel slišati. — Imel sem vsaj na njeno domišljijo neki upliv, katerega tudi dolga, enoletna odsotnost ni zabrisala in ki ga nihče drugi ni mogel imeti. Po vrnitvi mi je darovala vso ljubezen, ki jo more občutiti strastna šestnajstletna deklica, pa sem vendarle videl, da se je zadnje dni oddaljevala od mene.

Smejala se je sicer še vedno s svojim mirnim smehom, toda kljub temu sem občutil, da ji je srce polno grenkobe, razočaranja, tajne jeze in popolnoma razuzdanih strasti divjakov.

Kako težko mi je bilo zapustiti jo, in to še izgubljeno!...

Saj sem jo tako, tako zelo ljubil... »Draga moja prijateljica«, sem ji govoril, »mila moja mala Rarahu, obnašaj se dobro po mojem odhodu. Ako bo Bog dal, se bom zopet vrnil k tebi. Ti tudi veruješ v Boga, istega Boga kakor jaz; moli, pa se bova, če ne prei, videla zopet pri Njem v nebesih.«

»Pojdi tudi ti,« — sem ji dejal, kleče pred njo na kolnih, — »pojdi daleč proč od Papeta; pojdi za svojo prijateljico Tiahujo v kakšno oddaljeno selišče, kjer se boš poročila in imela družino kakor krščanska žena, kjer boš rodila otroke in jih vzgajala, pa boš mirna in srečna...«

Obrtno gibanje v Mariboru

V oktobru so bile izdane te obrtne pravice: Mirko Kosi, krojač, Aleksandrova c. 26; Vinko Stuhec, krojač, Aleksandrova c. 26; Jan Stumpf, špedicija, Aleksandrova c. 61; Avgust Mlinarič, slikar in pleskar, Kopališka ul. 11; Anton Mehen, trgovina z mešanim blagom, Jadranska ul. (paviljon); Anton Kosi, trgovina z mešanim blagom, Tattenbachova ul. 24; Vjedenšek Josip, trgovina in eksport sadja na debelo, Koroška ul. 36; Tvrdka »Favorit«, Fössl & Kunst, izdelovanje grebenov za tkalne stroje; Stefan Gašparič, čevljar, Orožnova ul. 1; Franjo Koštomaj, brusilec, Mlinska ul. 8; Anton Pinter, trgovina s tehničnimi predmeti, Gosposka ul. 58; Ivan Zabašu, mesar, Vodnikov trg 3; Neža Kamenikova, branjarija, Ob bregu 16; Konrad Raner, trgovsko in umetno vrtnarstvo brez vezanja vencev, Dalmatinska ul. 13; Jera Pobežinova, trgovina s premogom in drvami, Gregorčičeva 1; Ivan Tomovič, slaščičar, Langusova ul. 3; Viktor Petrovič, klepar, Tržaška c. 6; Maks Plauc, trgovina in izvoz sadja ter trgovina z deželnimi pridelki, Koroška c. 3; Anka Belamaričeva, trgovina z delikatesami, Jurčičeva ul. 3; Ivan Pečar, lesoprez, Dravska ul. 10; Nabavljalna zadruga uslužbenecv drž. železnice, r. z. z o. z., prodajalna Maribor, gostilna, Frankopanova c. 34. — Izbrisane pa so bile naslednje obrtne pravice: Milan Vrabčič, medicinska drogerija, Aleksandrova c. 13; Pirc-Glojnarč Ernestina, pripravljanje strupov in izdelovanje tvarin, ki so namenjena za zdravila; Marija

Wallnerjeva, posredovanje služb in mest za posle v zasebnih hišah in gostilnah, Rotovski trg 8; Anton Rotner, konjski mesar, Vrbanova ul. 8; Josip Munda, čevljar, Koroška c. 9; Ana Levakova, modistinja, Aleksandrova c. 26; Franc Girstmayer, izdelovanje parfumerij in kozmetičnih izdelkov, Stolna ul. 6; Fr. Kosi, trgovina z mešanim blagom, Tattenbachova ul. 24; Rudolf Ligofsky, trgovina z mešanim blagom, Maistrova ul. 3; Neža Widgajeva, trgovina z zelenjavo, Glavni trg (stojnica); Frančiška Rayer, belošivanje in vezenje, Verstovškova ul. 4; Marija Jurgečeva, gostilna, Kacijanarjeva 17; Franc Marko, točilnica alkoholnih pijač na stoječe goste, Meljska 16; Zofija Mencingerjeva, trgovina z delikatesami, Koroška c. 50 in Terzija Vračkova, šivilja, Mlinska ul. 9.

Konjice

Nov cerkveni konkurenčni odbor za župnijo Konjice je bil izvoljen preteklo nedeljo od občinskih odbornikov občin Konjice trg, Konjice okolica, Bezina in Tepanje, ki spadajo v konjiško župnijo. Soglasno so bili izvoljeni naslednji gg.: Alojzij Križnič, zas. v Konjicah, Ciril Vrhovšek, trg. v Konjicah, Jakob Mlakar, poš. v Zg. Pristavi, Pavel Konec, župan in pos. v Prelogah in Franc Ungar, mizar v Tepanju. Z izvolitvijo novega odbora je pričakovati, da se bo vendarle uredilo naše silno zapuščeno pokopališče in uredila mrtvašnica ter druge nujno potrebne zadeve, ki spadajo v delokrog tega odbora.

Novo ležišče premoga se je odkrilo v Konjiški vasi. Premog ima po mnenju strokovnjakov 7000 kalorij in se pričinja široka plast nad Konjiško vasjo ter sega brzkone daleko pod Konjiško goro. Z izkopavanjem so pričeli in je tako pričakovati, da bodo v prvi vrsti naši revni delavci v Konjiški vasi prišli do zaslužka. Za okraj pa je novi premogovnik velikega gospodarskega pomena ter želimo podjetju mnogo uspeha!

Sestanek sokolskih delavcev dravinskega okrožja je bil preteklo nedeljo. Sestanka se niso udeležila edince Zreče, Oplotnica in Vitanje. Došli delegatje so poročali o stanju edinic, nakar se je razvila živahna stvarna debata. Večina edinic se mora boriti zoper skrajno predrzno protigigantijo sokolskih nasprotnikov. V zadnjem času se opaža tudi, da moštiri in gospodarji druge narodnosti, ovirajo svoje uslužbenke pri sokolskem delu in se je storil zadevni sklep, da se nastopi zoper nje. Določilo se je v glavnih obrisih prosvetno delo za zimsko dobo. Glede prireditve in posebej vprašanje okrožnega zleta v prihodnjem letu, so se dali nasveti, ki se bodo sporočili zboru društvenih načelnikov okrožja. Okrožni referent dr. Mejak je po 3 urni seji zaključil uspešni sestanek s pozivom na vztrajno delo v prihodnjem letu.

Velikega shoda JRKD v Mariboru preteklo nedeljo so se poleg članov bano-vinskega odbora udeležili tudi številni pristaši vsedrjavne stranke iz vsega okraja. Poročilo o shodu pa se bo podalo na prihodnji seji okrajnega odbora JRKD, ki bo v kratkem.

Sokolsko društvo Konjice in tudi druge nacionalne organizacije je zadet hud udarec s smrtjo vaditelja in odbornika br. Alojzija Sterguljca, učitelja tukajšnje ljudske šole. Pokojnik je bil povsod priljubljen radi svojega blagega in mirnega značaja, požrtvovalnosti in agilnosti v nacionalni javnosti. Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Pogreb dragega pokojnika je bil preteklo nedeljo v Celju ob številni udeležbi Konjčanov in drugih znancev. Na grobu je pelo pevsko društvo »Olika«, govorila sta g. Ivan Nemec in g. šol. upravitelj Schell.

Moderno pohištvo v faraonskih palačah. Angleška ekspedicija, ki je preiskala grob egiptovske kraljice Hekeferese blizu Kaira, je našla v grobnici na neko čudno leseno napravo, ki je bila še izredno dobro ohranjena. Izpočetka si raziskovalci niso bili na jasnem, čemu je služila naprava faraonskim mogotcem, šele pozneje so ugotovili, da je bila to zložitvena postelja, ki je bila obenem omara, pa tudi praktičen naslonjač. Iz tega sledi, da so ljudje v dobi faraonov imeli že velik smisel za moderno pohištvo.

Pred oltarjem jo je vščipnila štorčila. V Segedinu je te dni stal pred oltarjem mladi par. Med poročnim obredom pa je nenadoma prebledela nevesta in ženinu je bilo takoj jasno, kaj se je z njo zgodilo. Še preden je mogla priseti zakonsko zvestobo, so jo morali odpeljati v porodnišnico, kjer je povila krepko deklico. Ko bo mlada mati okrevala, bo morala kot nevesta ponovno pred oltar.

Hran. knjižico od hran. posojilnice v Prevalju Din 50.000.— prodam radi pomanjkanja gotovine ali pa zamenjam za karsibodi. Ponudbe na upravo lista pod »Hišni nakup«. 3740

Kuhinjska kredenca in železen štedilnik ceneno na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 3738

Uložno knjižico velebanke na Din 30.000.— ali v dobro tekočega računa, prodam za Din 24.000.—. Interesenti naj javijo svoj naslov na upravo »Večernika« pod štev. »3.700«. 3.700

Solske torblce, aktovke, denarnice v veliki izbiri. Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 3693

Prodajalco zmožno slovenščine in nemščine z lepo pisavo sprejemem. Pismene ponudbe z podatki in zahtevami pod »Zmožna« na upravo. 3706

Knjigovodjo ali knjigovodkinjo popolnoma verziranega v dvostavnem knjigovodstvu išče ind. podjetje v Mariboru. Ponudbe z referencami je predložiti upravi lista pod »Sposoben 2362«. 3741

Veliko sobo s štedilnikom oddam eni ali dvema osebam. Po-brežje, Zerkovska cesta 24. 3725

Inštrukcij išče odlični dijak, višje šole. Naslov pri upravi. 3734

Solčno dvosobno stanovanje, parketirano (plin, elektrika, vodovod) oddam s 1. decembrom mirni sfranki. Tomšičev drevored, Slomškova 3. Vprašati: Šiško, II. nadstropje. 3729

Dvosobno zasebno stanovanje v stari in novi hiši oddam, Maribor, Smetanova ulica 54, vprašati v gostilni. 3733

Lep stroj za valjanje perila, »Alfa« kotel in salonsko obleko prodam. Naslov v upravi »Večernika«. 3730

Sadno drevje, lepotično grmičevje itd. za ureditev vašega sadonosnika in vrta dobite pri: »Drevesnici« Josip Rosenberg, Maribor, Tržaška cesta 64. 3732

Nemščina brez učenja posameznih besed! Hiter, signuren uspeh! Nasl. v upravi. 3735

Najboljša nalivna peresa

po konkurenčnih cenah dobite v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruge Maribor, Aleksandrova cesta 13